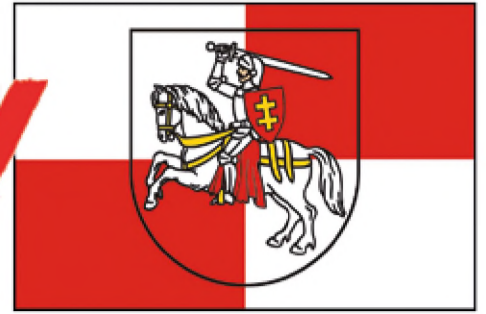

TYGODNIK WILEŃSZCZYŹNY

www.tygodnik.lt

Niech te Święta Bożego Narodzenia będą wypełnione dobrocią, miłością i pokojem. Wszystkim Czytelnikom i Sympatykom „Tygodnika Wileńszczyzny” składamy serdeczne życzenia: zdrowia, szczęścia, radości, pogody ducha. Niech blask Gwiazdy Betlejemskiej rozpała w naszych sercach wiarę i nadzieję, które pomogą nam stawiać czoła codzienności.

Redakcja

Błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia!

**Drodzy Siostry i Bracia
w Chrystusie!**

Boże Narodzenie to czas głębokiej refleksji nad tajemnicą Wcielenia – momentem, gdy Bóg stał się człowiekiem, przynosząc światu nadzieję i zbawienie. To okres, który skłania nas do zastanowienia się nad istotą nadziei, miłości i odnowy duchowej.

W tym roku obchodzimy 2025 lat od narodzin naszego Pana i Zbawiciela. Dla nas, katolików, jest to Jubileusz Zwyczajny Roku 2025, ogłoszony przez papieża Franciszka bullą „Spes Non Confundit” – „**Nadzieja nie zawodzi**”. Dokument ten przypomina nam o niezawodnej nadziei płynącej z wiary i zaufania Bogu.

Papież Franciszek podkreśla, że nadzieja jest darem, który pozwala nam patrzeć w przyszłość z ufnością, nawet w obliczu trudności i wyzwań. **Boże Narodzenie**, upamiętniające przyjście na świat Jezusa Chrystusa, jest **źródłem tej nadziei**. Narodziny Zbawiciela w ubogiej stajence uczą nas pokory i przypominają, że Bóg wybiera prostotę, aby objawić swoją miłość do ludzkości.

Papież zachęca nas do otwar-
(Dokończenie na str. 3)

DZIŚ

w numerze m. in.

■ Spotkanie Prezydenta RP z europościami Frakcji EKR **str. 3**

Rota

■ Jubileuszowa 30. edycja konkursu „Najlepsza szkoła – najlepszy nauczyciel” **str. 1**

■ Pasterki w kościołach Wilna i Wileńszczyzny **str. 2**

PRENUMERATA 2024

**Do 19 stycznia
trwa prenumerata
na luty
2025 roku.**

**Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)**

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Prezentacja projektu

„Ocalić od zapomnienia – ród Jeleńskich w Glinciszkach”

12 grudnia w dworku w Glinciszkach podczas uroczystej prezentacji projektu „Ocalić od zapomnienia – ród Jeleńskich w Glinciszkach” odbył się wernisaż wystawy, w którym udział wzięli mieszkańcy Glinciszek, nauczyciele, bibliotekarze oraz przedstawiciele Litewskiej Biblioteki Akademii Nauk i Biblioteki Publicznej im. Adama Mickiewicza w Wilnie.

Wydarzenie miało na celu przybliżyć historię rodu Jeleńskich – znanej i zasłużonej szlacheckiej rodziny, związanej z historią Polski i Litwy, która za-

rzędziła majątkiem w Glinciszkach od połowy XVIII wieku do początku XX wieku. Rodzina Jeleńskich słynie nie tylko swoim znaczącym wkładem w rozwój gospodarczy i kulturalny regionu, ale także z wybitnych postaci, takich jak generał Józef Jeleński czy marszałek mozyrski Kazi-

(Dokończenie na str. 6)

Spotkanie oplatkowe Związku Polaków na Litwie

„Razem pokonamy wszelkie trudności”

W niedzielę 15 grudnia na tradycyjnym spotkaniu oplatkowym w Domu Kultury Polskiej w Wilnie zebrali się członkowie, przyjaciele i sympatycy Związku Polaków na Litwie – największej, sztandarowej polskiej organizacji społecznej na Litwie. (Ciąg dalszy na str. 5)

Nowy rząd Litwy zabrał się do pracy

Sejm zatwierdził program Rządu Gintautasa Paluckasa. Wśród głównych kierunków działań nowego rządu wskazano na rozwój litewskiej gospodarki i wzmocnienia publicznego systemu finansowego, zapewnienie wysokiej jakości i dostępnej opieki zdrowotnej i edukacji, aktywną i konstruktywną politykę zagraniczną, sprawne zarządzanie państwem, zrównoważoną energię, ochronę środowiska, tworzenia tętniącej życiem wsi, konkurencyjne i zrównoważone rolnictwo.

Nowy rząd planuje zwiększyć progresywność podatku docho-

dowego od osób fizycznych, zobowiązuje się co roku zwiększać kwotę dochodu wolnego od podatku i maksymalnie zbliżyć ją do

minimalnego miesięcznego wynagrodzenia.

Przyszły Gabinet Ministrów chce poprawić demogra-

fię i zwiększyć dzietność, także zwiększyć wsparcie finansowe dla rodzin, wprowadzić bezpłatne posiłki w szkołach dla uczniów klas początkowych oraz rozszerzyć program mieszkaniowy dla młodych rodzin.

Rząd obiecuje zapewnić trwałe finansowanie obronności narodowej na poziomie co najmniej 3,5 proc. od PKB.

Nowy rząd zabrał się do pracy po tym, jak premier i ministrowie 12 grudnia złożyli ślubowanie w Sejmie. Pierwsze posiedzenie Rady Ministrów odbyło się już w ubiegły piątek.

Fot. Marlena Paszkowska

Litewscy neopoganie zostali uznani za wspólnotę religijną

W czwartek, 12 grudnia, Sejm przyjął uchwałę o uznaniu przez państwo religijnej wspólnoty dawnych Baltów „Romuva”.

Sejm uznał „Romuvę” za wspólnotę religijną, powołując się na pierwszą część art. 43 Konstytucji i art. 6 ustawy o wspólnotach i związkach religijnych. Parlamentarzyści uwzględnili też opinię Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z którą ta neopogańska wspólnota spełnia wymogi prawne wspólnoty religijnej ubiegającej się o uznanie przez państwo, wspólnota działa na Litwie od 25 lat, a jej nauczanie i obrzędy nie są sprzeczne z litewskim prawem i ogólnie przyjętymi normami moralnymi.

„Romuva” od 2017 roku zabiegała w Sejmie o uznanie jej jako wspólnoty religijnej. Sejm kilkakrotnie odrzucał tę propozycję. W związku z nieuznaniem przez państwo „Romuva” dwukrotnie wносиła skargę do Euro-

pejskiego Trybunału Praw Człowieka. Trybunał ten uznał, że litewski Sejm, nie przyznając „Romuvie” statusu wspólnoty religijnej, naruszył postanowienia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Uznanie wspólnoty religijnej przez państwo nie jest tożsame z uznaniem za tradycyjną wspólnotę religijną, ale daje pewne przywileje. Po uznaniu przez państwo

jako wspólnoty religijnej „Romuva” m.in. będzie mogła udzielać ślubów, które byłyby zatwierdzone prawnie jak i małżeństwa zawierane w urzędzie stanu cywilnego. Ponadto ta neopogańska wspólnota uzyska prawo nauczać swojej religii i jej obrzędowości w szkołach państwowych i samorządowych na prośbę uczniów i ich rodziców.

Fot. Marlena Paszkowska

Koniec z limitem płynów w bagażu podręcznym?

Szef Międzynarodowego Zrzeszenia Przewoźników Powietrznych (IATA), Willie Walsh, powiedział 10 grudnia w Genewie, że wkrótce mogą zostać zniesione ograniczenia dotyczące płynów przewożonych przez pasażerów w bagażu podręcznym.

Większość linii lotniczych ze-

zwala na przewożenie płynów w pojemnikach o pojemności nie większej niż 100 mililitrów, przy czym łącznie nie więcej niż 1 litr na pasażera. Ponadto pojemniki muszą być zapakowane w przezroczystą plastikową torbę i oddzielnie okazywane funkcjonariuszom ochrony podczas kontroli bagażu.

Przepisy obowiązują od 2006 roku i ich celem jest zapobieganie przemycałom przez przestępców i terrorystów materiałów wybuchowych na pokład samolotów. Opierają się one na zaleceniach Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO), specjalnej agencji ONZ.

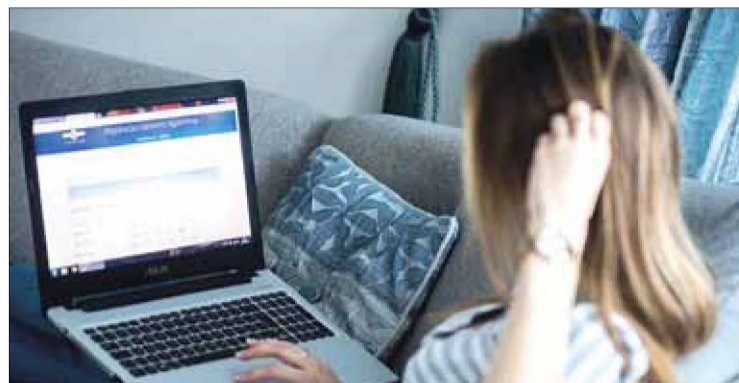
Zasady zostały ustanowione przez rządy, które mogą je przeglądać i zmieniać.

Walsh powiedział, że obecnie skanery bagażu udoskonaliły się do tego stopnia, że mogą wykrywać materiały niebezpieczne. Dodał, że „widzi oznaki, że ograniczenia dotyczące płynów z czasem zostaną zniesione”, ale nie podał konkretnej daty.

Na podst. ELTA

„Regitra” przedstawia nową platformę samoobsługową

Startowała nowa platforma samoobsługowa firmy „Regitra” – e-regitra.lt, gdzie mieszkańcy będą mogli łatwiej zarejestrować się na wizytę w oddziale firmy, a także łatwiej znaleźć poszukiwane usługi. Projekt będzie realizowany etapowo: wszystkie usługi świadczone obecnie drogą elektroniczną będą stopniowo aktualizowane i przenoszone.

Od teraz klienci będą mogli zarejestrować się na wizytę w oddziale, logując się za pośrednictwem portalu elektronicznych usług publicznych (lit. Elektroniniai valdžios tarnai). Oczekuje się, że nowy tryb rejestracji zmniejszy kolejki i zapewni klientom lepszy dostęp do usług.

Nowy system podczas identyfikacji klientów pozwoli także skrócić czas oczekiwania w działach. Od teraz klienci fizyczni będą mogli zarejestrować się aż do trzech wizyt na najbliższe dwa miesiące dla każdego obszaru usług, takich jak zamówienie prawa jazdy, rejestracja samochodu itp.

Do tej pory klienci mogli rejestrować się na wizytę w oddziale przez Internet i telefonicznie. Obecnie wstępna rejestracja na wizytę w dziele „Regitry” będzie prowadzona wyłącznie na witrynie samoobsługowej.

„Regitra” podkreśla, że korzyści z rejestracji na odnowionej witrynie samoobsługowej odczuwają także klienci biznesowi, którzy nie będą już musieli wypełniać różnorodnych wniosków i przysyłać ich e-mailem. Proces składania wniosków będzie teraz zdigitalizowany, znacznie wygodniejszy i krótszy.

Na podst. regitra.lt

W sieciach handlowych brakuje setek pracowników

W sieciach handlowych zabrakło pracowników. W okresie przedświątecznym handel gwałtownie wzrósł, a w kasach i magazynach brakuje setek pracowników: od pracowników logistyki, produkcji po kasjerów. Ekonomiści tłumaczą, że opóźnienia w zatrudnianiu sieci handlowych wynikały z braku pewności, czy konsumpcja się ożywi.

W sektorze handlu jest obecnie 1,8 tysiąca wolnych etatów, w ubiegłym roku potrzeba było o jedną szóstą pracowników więcej.

W sklepach brakuje sprzedawców i konsultantów, kasjerów, magazynierów i operatorów stacji benzynowych z kwalifikacjami. Bez wykształcenia oferowana jest praca w charakterze pracowników hali handlowej, sprzętaczek, ładowaczy.

Znalezienie dodatkowych rąk nie będzie łatwe. Niektóre sieci handlowe oferują 1250 euro przed opodatkowaniem.

Na podst. madeinvilnius.lt

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kołosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Sławomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy za granicą 2024 – wydarzenia i inicjatywy polonijne”

Strażacy otrzymali ponad 60 zgłoszeń o powalonych drzewach i dwóch uszkodzonych samochodach

W poniedziałek, 16 grudnia, strażacy z całej Litwy otrzymali ponad 60 zgłoszeń o powalonych drzewach.

Strażacy intensywnie pracują obecnie w zachodniej i północno-zachodniej części Litwy, usuwając powalone drzewa z jezdni.

Ze wstępnych informacji wynika, że powalone drzewa uszkodziły dwa samochody osobowe – podano. Nikt nie został ranny.

W Kłajpedzie wiatr zerwał 9-metrową świąteczną girlandę, która zablokowała jezdnię. W Gorzdach silnego wiatru nie wytrzymała miejska choinka. Na zdjęciach udostępnionych w mediach społecznościowych widać leżące na ziemi przystrojone drzewko. Pojawiły się także in-

formacje o przewróconych choinkach w Możejkach, Olicie, Szylelach i Rosieniach.

Według ESO prądu nie miało ponad 15 tysięcy użytkowników. Na podst. ELTA

Bądź widoczny! Weź odblask z choinki w Trokach!

Policjanci ustawili w Trokach choinkę z odblaskami. Mieszkańcy i goście miasta, którzy nie mają elementów odblaskowych, mogą wziąć z drzewka podobający się odblask.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji Rejonu Trockiego organizują tradycyjną akcję „Bądź widoczny – weź odblask z choinki Policji Rejonu Trockiego”.

Mieszkańcy Trok oraz goście miasta, którzy nie mają lub po prostu zapomnieli odblasku w domu, będą mogli wziąć go z cho-

inki przy budynku Komisariatu Policji Rejonu Trockiego (ul. Vytauto 57) i przykleić w widocz-

nym miejscu na ubraniu lub plecaku i bezpiecznie uczestniczyć w ruchu drogowym.

Trocka policja przypomina, że piesi, poruszający się w ciemności lub przy ograniczonej widoczności (gdy pada deszcz, śnieg, pochmurno lub mgliście), zobowiązani są do posiadania odblasku, widocznego dla innych uczestników ruchu drogowego lub noszenia kamizelki w jaskrawym kolorze z elementami odblaskowymi lub mieć przyklepioną do ubrania lampę odblaskową w miejscu widocznym dla innych uczestników ruchu drogowego.

Fot. Komisariat Policji Rejonu Trockiego

W ciągu tygodnia spadły ceny paliw

W ostatnim tygodniu średnie ceny paliw na Litwie spadły – benzyna staniała o 0,3 proc., a olej napędowy o 0,2 proc. – podaje Litewska Agencja Energetyczna (LEA).

Według danych agencji, 9 grudnia litr benzyny na stacjach benzynowych na Litwie kosztował średnio 1,38 euro, a olej napędowy – 1,42 euro. W ciągu tygodnia różnica cen oleju napędowego i benzyny wzrosła do 0,037 euro/l.

W innych krajach Unii Europejskiej średnie ceny benzyny spadły w ciągu ostatniego tygo-

dnia o 0,2 proc., oleju napędowego o 0,4 proc.

W ciągu tygodnia średnie ceny

benzyny spadły na Litwie, Łotwie i w Niemczech o 0,3-0,4 proc., a w Estonii i Polsce wzrosły odpowiednio o 2,6 proc. i 0,1 proc.

W omawianym okresie śred-

nie ceny oleju napędowego spadły o 0,2-0,8 proc. na Litwie, Łotwie i w Niemczech, a wzrosły w Estonii i Polsce odpowiednio o 3,3 proc. i 0,8 proc.

We wszystkich porównywalnych krajach bałtyckich i krajach sąsiednich olej napędowy jest obecnie o 0,3-7,6 proc. tańszy niż rok temu.

Według agencji, w dniach 1-11 grudnia hurtowa cena benzyny na Litwie wzrosła o 0,01 euro/l, zaś cena oleju napędowego spadła o 0,01 euro/l.

Na podst. ELTA

Na wileńskim dworcu kolejowym pracę rozpoczął robot

W ramach pilotażowego projektu przez 7 dni dworzec kolejowy w Wilnie będzie sprzątał robot „LeoScrub”. Robot ten będzie miał jeszcze jedną funkcję.

Robot wileńskiego dworca kolejowego ma jeszcze jedną, nieco zabawniejszą funkcję – gdy nie pracuje, może odtwarzać wybraną muzykę. Podczas gdy robot odpoczywa w stacji ładującej, odwiedzający stację mogą zeskanować znajdujący się na nim kod QR i wybrać piosenkę, którą ten inteligentny pomocnik odtworzy. Zadbaj więc nie tylko o czystość stacji, ale także o oprawę muzyczną.

Na podst. LTG Link

Błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia!

(Dokończenie ze str. 1)

cia serc na Boże miłosierdzie i do bycia świadkami nadziei na świecie. Boże Narodzenie jest doskonałą okazją, aby zastanowić się, jak możemy w codziennym życiu realizować to wezwanie. Może to oznaczać niesienie pomocy potrzebującym, przebaczenie tym, którzy nas zranili, czy też pogłębienie relacji z bliskimi.

Współczesny świat często doświadcza niepewności i lęku. Jednak przesłanie Bożego Narodzenia przypomina nam, że **Bóg jest z nami**, a Jego obecność przynosi pokój i radość. Papież naucza, że nadzieja nie jest pustym optymizmem, ale głębokim przekonaniem, że Boża miłość przewyższa wszelkie trudności.

W tym świątecznym czasie życzę, aby nadzieja płynąca z narodzin Chrystusa nappełniła Wasze serca pokojem i radością. Niech będzie ona siłą, która pomoże Wam pokonywać codzienne wyzwania i zachęca do czynienia dobra. Niech Boże Narodzenie stanie się dla Was momentem odnowy duchowej i umocnienia w wierze.

Prawdziwa radość płynie z dawania siebie innym. Wzorem Jezusa, który przyszedł na świat,

aby służyć i oddać życie za wielu, bądźmy gotowi dzielić się miłością z bliźnimi. Niech nasze czyny dobroci i miłosierdzia będą świadectwem żywej wiary i znakiem nadziei dla tych, którzy jej potrzebują.

Boże Narodzenie to także czas wdzięczności. Dziękujmy Bogu za Jego nieustanną obecność w naszym życiu, za Jego miłość i miłosierdzie. Wdzięczność otwiera nasze serca na Boże łaski i pozwala dostrzec piękno w codziennych doświadczeniach.

Niech nadchodzący Jubileuszowy Rok 2025 będzie dla nas wszystkich okazją do pogłębienia relacji z Bogiem i bliźnimi. Dlatego, że **Nadzieja nie zawodzi**, otworzymy się na działanie Ducha Świętego, który prowadzi nas ku pełni życia w Chrystusie.

Drodzy Siostry i Bracia, życzę, abyście w te święta doświadczili głębokiego pokoju i bliskości z Bogiem. Niech Jego błogosławieństwo towarzyszy Wam w każdym dniu, a nadzieja płynąca z narodzin Zbawiciela umacnia Was w codziennych wyzwaniach.

Błogosławionych Świąt Bożego Narodzenia!

Ks. Franciszek Jusiel

Spotkanie Prezydenta RP z europosłami Frakcji EKR

Andrzej Duda spotkał się w Pałacu Prezydenckim z europosłami z grupy Europejskich Konserwatystów i Reformatorów, którzy przebywają w Warszawie z wizytą studyjną.

W spotkaniu uczestniczył szef delegacji litewskiej w grupie EKR, przewodniczący AWPL-ZChR, europoseł Waldemar Tomaszewski.

Europosłowie z grupy EKR, politycy i eksperci ds. polityki spotkali się, aby zbadać i omówić niektóre z najpilniejszych wyzwań stojących dziś przed Unią Europejską: praworządność, wolność słowa – podstawowe wartości UE w praktyce; europejski Zielony Ład – czy wiośna znów przyniesie falę protestów rolników; ochrona granic zewnętrznych w kontekście wykorzystania migracji jako narzędzia wojny hybrydowej i rosnącej presji migracyjnej; szanse na przywrócenie konkurencyjności UE; potrzeba nowoczesnej infrastruktury transportowej w nowych państwach członkowskich i przykład Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK); wolność i regulacja Internetu; oraz czy w europejskim modelu społecznym jest jeszcze miejsce dla rodziny.

Dni studyjne grupy EKR posłużyły jako platforma współpracy między tymi, którzy opowiadają się za bardziej pragmatycznym, konserwatywnym podejściem w Europie, dążąc do UE, która koncentruje się na robieniu mniej, ale lepiej.

Grupa EKR w Parlamencie Europejskim powstała w 2009 roku. Obecnie zrzesza 78 europosłów z 18 państw Unii Europejskiej.

NOWINY znad Soleczy

Odnaczenia dla nauczycieli

11 grudnia br. w Domu Kultury Polskiej w Wilnie ogłoszono wyniki i nagrodzono zwycięzców tradycyjnego konkursu „Najlepsza szkoła, najlepszy nauczyciel”.

Jest to już 30 edycja konkursu. Na początku organizowany przez Stowarzyszenie „Macierz Szkolna” ranking opierał się na wskaźniku pokazującym, jak wielu absolwentów poszczególnych szkół dostało się na uczelnie wyższe. Tymczasem zmieniająca się sytuacja w obszarze edukacji wymusiła rozszerzenie kryteriów. Komisja oceniająca bierze pod uwagę nie tylko wyniki egzaminów maturalnych, ale także osiągnięcia uczniów w olimpiadach i konkursach oraz inne osiągnięcia nauczycieli w pracy z uczniami. Uwzględnia także pozapedagogiczne działania nauczycieli, które pomagają kształtować osobowości i motywować uczniów.

Wyniki konkursu:

W kategorii szkół rejonowych nagrodę zdobyło Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach, dyrektorka Mirosław Mickielewicz.

Listy dziękczynne otrzymali:

W kategorii miast: Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach, dyrektorka Irena Wolska

W kategorii szkół rejonu solecznickiego: Gimnazjum im. E. Orzeszkowej w Białej Wacie, dyrektorka Mirosława Szostak i Gimnazjum im. L. Narbutta w Koleśnikach, dyrektorka Mirena Garackiewicz.

Najlepsi nauczyciele:

JĘZYK POLSKI

Iwona Nowikiewicz – Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach

Krystyna Turkot – Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach

Aleksandra Bojarin – Gimnazjum im. E. Orzeszkowej w Białej Wacie

Wacława Iwanowska – Gimnazjum w Ejszyszkach

Wiesława Rinkiewicz – Gimnazjum im. A. Krepsztul w Butrymańcach

Regina Šilobritienė – Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Dziewieniszkach

Bożena Piaskowska – Gimnazjum im. L. Narbutta w Koleśnikach

JĘZYK ANGIELSKI

Rozalija Visockienė - Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach

JĘZYK ROSYJSKI

Janina Mejlun - Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach

Stela Sankowska - Gimnazjum im. L. Narbutta w Koleśnikach

Danuta Jermalowicz - Gimnazjum im. E. Orzeszkowej w Białej Wacie

MATEMATYKA

Olga Narkun – Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach

HISTORIA

Krystyna Karpicz - Gimnazjum im. M. Balińskiego w Jaszunach

Laima Narodovskaja - Baltosios Vokės E. Ožeškovos gimnazija

Janina Sliżewska – Gimnazjum w Ejszyszkach

BIOLOGIA- CHEMIA – INFORMATYKA – FIZYKA

Aleksandra Sinkiewicz - Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach

Žana Bogdevičienė - Gimnazjum im. J. Śniadeckiego w Solecznikach

INNE PRZEDMIOTY

Karina Jusiewicz – geografia, Gimnazjum w Ejszyszkach

Iwan Staszewski – wychowanie fizyczne, Gimnazjum im. P. K. Brzostowskiego w Turgielach

Nauczyciele szkół podstawowych i początkowych:

Inga Brazovskaja – język litewski, Szkoła Podstawowa w Podborzu

Walentyna Korzecka – pedagog specjalny, logopeda, Szkoła – Centrum Wielofunkcyjne w Solecznikach (była szkoła specjalna)

*Gdy na niebie zabłyśnie pierwsza gwiazdka
I staniemy wspólnie wokół stołu
Wyciągniemy ku sobie nasze ręce z oplatkiem
Z sercem, z przebaczeniem...*

Okres Świąt Bożego Narodzenia to czas refleksji, przebaczenia, okazywania troski najbliższym oraz spełniania marzeń.

Niech tegoroczne Święto rozpocznie niepowtarzalny Wigilijny Wieczór, ucichnie gwar i zgiełk otaczającego świata, a przy wigilijnym stole zapamięta ciepła, rodzinna atmosfera pełna miłości i życzliwości.

Życzę Wszystkim, aby Nowy 2025 Rok był szczęśliwy i obfitujący w osobiste sukcesy, niech spełni ambitne zamierzenia zawodowe, a każdy dzień będzie wypełniony radością, spokojem i dobrymi myślami.

Mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz

„Mały Erudyta 2024” w Solecznikach

11 grudnia 2024 roku Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach było miejscem wyjątkowego wydarzenia – konkursu wiedzy dla uczniów klas początkowych szkół rejonu solecznickiego z polskim językiem wykładowym. Celem tego przedsięwzięcia było wspieranie uzdolnionych dzieci, rozwijanie ich kompetencji przedmiotowych, naukowego i krytycznego myślenia oraz promowanie pracy zespołowej i umiejętności społecznych.

Wspólna rywalizacja uczniów

W konkursie wzięło udział sześć szkół:

Gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej w Białej Wacie,

Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Dziewieniszkach,

Gimnazjum w Ejszyszkach,

Gimnazjum im. Michała Balińskiego w Jaszunach,

Gimnazjum im. Ludwika Narbutta w Koleśnikach,

Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach.

Na etap rejonowy przybyli zwycięzcy eliminacji szkolnych – najlepsi reprezentanci każdej klasy. Konkurs składał się z dwóch etapów: rywalizacji indywidualnej oraz drużynowej.

Wyjątkowe zmagania intelektualne

W części indywidualnej uczniowie odpowiadali na pytania z różnorodnych kategorii, takich jak: historia, geografia, świat przyrody, polskie tradycje oraz postaci i wynalazki godne poznania. Dodatkowym wyzwaniem było rozpoznawanie zdjęć oraz operowanie faktami w sposób kreatywny.

Druga część – drużynowa – to „Bitwa intelektów” poświęcona tematyce mikołajek i polskich tradycji bożonarodzeniowych. Uczniowie pracowali w sześciu osobowych zespołach, wspólnie szukając odpowiedzi na przygotowane zagadki.

Wyniki rywalizacji i chwila relaksu

Po zakończeniu konkursowych zmagani uczestnicy udali

się na posilek, a następnie odbyła się uroczystość wręczenia nagród. Laureatów i uczestników uhonorował... sam święty Mikołaj!

Wyniki Bitwy intelektów:

I miejsce – drużyna „Mądre” (uczniowie z Ejszyszek i Dziewieniszek),

II miejsce – drużyna „Jaszunianie”,

III miejsce – drużyna z Koleśnik i Białej Waki.

Drużyny „Kotki” i „Mądrale” z Solecznik spisały się świetnie, jednak jako gospodarze nie pretendowały do miejsc na podium. Brawo za zaangażowanie i ducha rywalizacji!

Wyniki części indywidualnej

I miejsce:

Mark Sakson (klasa 1), nauczycielki: Alina Suruda, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Deivid Boreišo (klasa 2), nauczycielki: Liana Skarina Gičkina, Gimnazjum im. Elizy Orzeszkowej w Białej Wacie

Lukas Jankevičius (klasa 3), nauczycielki: Ingrida Staniulienė, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Sofija Kodytė (klasa 4), nauczycielki: Kristina Rogoza, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

II miejsce:

Piotr Alkovski (klasa 1), nauczycielki: Veslava Komoliubienė, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Adriana Sinkevič (klasa 2), nauczycielki: Wacława Bobnis,

Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Faustyna Petrauskaitė (klasa 3), nauczycielki: Janina Miškinis, Gimnazjum w Ejszyszkach

Evald Miloš (klasa 4), nauczycielki: Jolanta Volosevič, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

III miejsce:

Eva Šcensnovič (klasa 1), nauczycielki: Regina Žilinska, Gimnazjum im. Michała Balińskiego w Jaszunach

Eldar Kabanov (klasa 2), nauczycielki: Boguslava Lialkienė, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Eliza Ana Stasiūnaitė (klasa 3), nauczycielki: Marija Stasiūnienė, Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Dziewieniszkach

Złata Izabela Aksamit (klasa 4), nauczycielki: Natalija Skrockaja, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody pocieszenia, dyplomy i serdeczne podziękowania.

Podziękowania dla organizatorów

Konkurs odbył się w ramach projektu „Wiedza i Patriotyzm: Mały Erudyta 2024”, realizowanego przez stowarzyszenie „Węzeł przyjaźni”.

Przedsięwzięcie jest finansowane ze środków Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie.

Serdecznie gratulujemy wszystkim uczestnikom oraz ich opiekunom!

Beata Zarumna,
koordynator konkursu

„Razem pokonamy wszelkie trudności”

(Ciąg dalszy ze str. 1)

W świątecznej, iście rodzinnej atmosferze, przy dźwiękach kołęd lamano się opłatkiem i składano sobie świąteczne życzenia. Spotkania opłatkowe ZPL zrodziły się w 2003 r. z inicjatywy wieloletniego prezesa tej organizacji – Michała Mackiewicza. Gromadzą Polaków ze wszystkich regionów Litwy i rodaków z Macierzy.

Uroczystość poprowadzili wspólnie wiceprezisi ZPL – Edyta Tamošiūnaitė i Edward Trusewicz.

Tradycyjne, przedświąteczne spotkanie

„Tradycyjne spotkania są kontynuowane od 2003 roku, czyli już od 21 lat. Od tego czasu w grudniu członkowie ZPL gromadzą się, by podsumować swoją działalność w ciągu minionego roku oraz, by stworzyć „harmonię życzeń” z okazji zbliżającego się Bożego Narodzenia - mówił Edward Trusewicz.

„Wymowne jest to, że spotykamy się w trzecią niedzielę Adwentu - w Niedzielę Gaudete, która wyróżnia się spośród innych swoim radosnym tonem. Mimo że to okres adwentowy, który jest czasem szczególnej refleksji, radosna Niedziela Gaudete przypomina nam, że Boże Narodzenie niesie pocieszenie i nadzieję. Jest to istotne zarówno w naszym życiu prywatnym jak i działalności społecznej” - mówiła Edyta Tamošiūnaitė.

„Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus – tym staropolskim przywitaniem chciałbym wszystkich serdecznie przywitać i podziękować zarówno za przybycie na dzisiejszą uroczystość, jak i za cały rok pracy. Był on naprawdę owocny dla Związku Polaków na Litwie, gdyż wiele się dokonało dzięki nieustrudzonym działaczkom i działaczom ZPL-u oraz innych polskich organizacji na Litwie.” - mówił prezes Związku Polaków na Litwie Waldemar Tomaszewski.

Prezes największej polskiej organizacji na Litwie przywitał

przybyłych na spotkanie gości: Chargé d'affaires RP Andrzeja Dudzińskiego, konsula generalnego RP Dariusza Wiśniewskie-

go, ks. o. Józefa Makarczyka, proboszcza parafii miednickiej oraz ks. Jarosława Spirydowicza, proboszcza parafii pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Podbrzeziu, posłów Ritę Tamašunienė i Czesława Olszewskiego, mera rejonu sołecznickiego i wiceprezesa ZPL Zdzisława Palewicza, którego wielkim osiągnięciem jest przyciąganie młodzieży do szeregów ZPL: „oddział ZPL w ciągu minionej kadencji powiększył się o aż 200 młodych osób. To wielki sukces i przykład dla innych oddziałów” - mówił W. Tomaszewski. Prezes ZPL powitał także wieloletnią mer rejonu wileńskiego Marię Rekę, wieloletniego prezesa ZPL Michała Mackiewicza, który jest inicjatorem spotkań opłatkowych, Józefa Szylejkę, prezesa Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej, Krystynę Dzierżyńską, prezeskę Macierzy Szkolnej, dyrektorów szkół, prezesów polskich organizacji na Litwie, a także przedstawicieli ZPL z rejonu wileńskiego, sołecznickiego, trockiego, szyrwinckiego, święciańskiego, miasta Wilna, rejonu jezioroskiego, ignalińskiego, kowieńskiego, Kłajpedy, Kowna, Laudy.

Waldemar Tomaszewski ze smutkiem mówił, że w bieżącym roku do Domu Pana odeszło wielu zasłużonych działa-

czy ZPL, m.in. wiceprezisi ZPL Stanisław Pieszko, Irena Bejnar. W przeddzień spotkania opłatkowego ZPL zmarła wieloletnia dy-

rektorka Gimnazjum im. Wł. Syrokomli w Wilnie Danuta Silienė. „Pamiętamy panią dyrektor podczas trudnych czasów w roku 2011 i 2015, kiedy walczyliśmy o polskie gimnazja i środowisko tej szkoły nie tylko walczyło o tytuł gimnazjum dla siebie, ale też pomagało innym” - mówił W. Tomaszewski wspominając wieloletnią dyrektorę Gimnazjum im. W. Syrokomli w Wilnie. Podczas spotkania wspomniano nazwiska wszystkich członków organizacji, którzy w tym roku odeszli do wieczności. Podczas odczytywania ich nazwisk zabrzmiała „Koleśda dla nieobecnych”.

Oświata jest naszym filarem

Waldemar Tomaszewski podsumował także mijający rok. Wspominał, że ten rok zaczął się nie najlepiej, bo od kolejnego ataku na polską oświatę. „Atak ten odbywał się wielotorowo: zarówno w ministerstwie podjęto próby wprowadzania do polskich szkół kolejnych przedmiotów w języku nieojczystym, a polska szkoła jest silna przede wszystkim swym językiem ojczystym. Zaczęto nas zwalczać także na poziomie administracyjnym: tutaj możemy wymienić działania w Wilnie wicemera Šilerisa, oraz podobne w rejonie wileńskim, gdzie próbowano w gimnazjach polskich w

Jałowce i Zujunach tworzyć pionierów litewskie, czy nagonkę na dyrektorów placówek oświatowych. W tym czasie nastąpiła bardzo wyraźna i zdecydowana odpowiedź polskiej społeczności na Litwie: przeprowadziliśmy manifestację główną ulicą Wilna od Parlamentu do Prezydentury oraz wiec w obronie polskiego szkolnictwa, podczas którego w sobotę, przy nie najlepszej pogodzie zebrało się ponad 3 tysiące osób. Pokazaliśmy swoją jedność, determinację, władze nas usłyszały – już nie ma teoretycznych prób reorganizacji szkół w rejonie wileńskim, czy wprowadzenia kolejnych ograniczeń dla polskiej oświaty”. Jak zaznaczył, na próby wprowadzenia takich ograniczeń nigdy nie będzie zgody i każde działanie przeciwko szkolnictwu polskiemu spotka się ze stanowczym sprzeciwem polskiej zorganizowanej społeczności. „Oświata jest naszym filarem, najważniej-

szym jeśli chodzi o zachowanie naszej polskiej tożsamości narodowej oraz języka ojczystego” - mówił.

Z maratonu wyborczego wyszliśmy zwycięsko

„Rok ten również był rokiem wyborczym. W Związku Polaków na Litwie przeprowadziliśmy konferencje w oddziałach, zjazd, wyłoniliśmy nowe władze. To był także rok jubileuszowy – rok 35-lecia ZPL. Co istotne podczas obchodów jubileuszu na nowo potwierdziliśmy i nakreśliliśmy nasze kierunki ideowe, programowe i organizacyjne oparte na 5 prawdach Polaków i na hasle „Bóg Honor Ojczyzna”. Te kierunki są już wcielane w życie, tak jak praca z młodzieżą, która jest świetnie realizowana np. w rejonie sołecznickim, czy też zakładanie nowych kół. Rok 2024 był także rokiem wyborczym na Litwie: wybraliśmy prezydenta, posłów do Parlamentu Europejskiego, posłów na Sejm RL. Trzeba jasno podkreślić, że mimo przeszkód rzucanych, niestety już tradycyjnie, polskiej społeczności na Litwie, wyszliśmy z tego maratonu zwycięsko: mamy ogółem 4 posłów – w Parlamencie Europejskim i Sejmie RL. To jest więcej niż mieliśmy

w 1992, 1996, 2000, czy 2004 roku. Należy też pamiętać, że w latach 90 nie było prognozy wyborczego dla mniejszości narodowych” - mówił.

Mimo wspomnianych trudności, jak np. zmiana granic okręgów wyborczych, już w I turze wygrali Rita Tamašunienė oraz Jarosław Narkiewicz. W II turze bardzo dobry wynik, bo aż 46 procent głosów uzyskali Waldemar Urban i Edyta Tamošiūnaitė. To jest nasz rekord w tych okręgach – znaczący skok w Nowej Wilejce oraz lepszy wynik w okręgu rzeszańskim. Z kolei wygrana Czesława Olszewskiego bardzo mocno nas podbudowała, gdyż po raz pierwszy, mimo majstrowania przy okręgach wyborczych, wygraliśmy w mieście Wilnie. Wielkie brawa, szczególnie, że pan Czesław, którego pozycja startowa była o wiele gorsza, wygrał z aktualną posłanką okręgu i ministrami spraw wewnętrznych, kon-

serwatystką Agnė Bilotaitė. W II turze dzięki wzajemnej pomocy naszych działaczy rejonów sołecznickiego i wileńskiego pokazaliśmy, że w jedności jest siła, że razem możemy pokonywać te ogromne przeszkody, które nam sztucznie są podsuwane.

Związek Polaków na Litwie ciągle się rozwija

W. Tomaszewski mówił także o planach na przyszły rok, zapowiedział, że bez wątpienia będzie on bogaty w przeróżne imprezy i wydarzenia. Prezes ZPL zaapelował, by na sobotę 3 maja nie planować żadnych imprez, gdyż to właśnie wtedy odbędzie się sztandarowa Parada Polskości, której inicjatorem był Michał Mackiewicz. „Podczas parady dziesięć tysięcy osób demonstruje swą polskość, licznie biorą w niej udział polskie zespoły, szkoły, młodzież, a zwieńczeniem całej imprezy jest nabożeństwo u stóp Najświętszej Matki Boskiej Ostrobramskiej. Proszę się szykować na 3 maja” - zaapelował. W. Tomaszewski mówił także o innych imprezach, takich jak Złoty Turystyczny ZPL-AWPL, który odbędzie się 19 lipca, „Kwiaty Polskie” zaplanowane na 25 maja, licznych festynach kultury polskiej, czy innych imprezach organizowanych

przez 12 oddziałów i 225 kół ZPL.

„Związek Polaków na Litwie jest organizacją sztandorową, która ciągle się rozwija również organizacyjnie i myślę, że tak będzie również w przyszłości” - mówił.

Na zakończenie złożył świąteczne życzenia oraz podzię-

kował wszystkim obecnym i nieobecnym na spotkaniu związkowcom oraz zaapelował w miarę możliwości o przekazanie życzeń wyborcom, których w tym roku było aż 50 tysięcy: „To naprawdę jest ogromna siła i ogromne poparcie” - dodał. Szczególne podziękowania złożył członkom oddziałów ZPL spoza Wileńszczyzny: „Wasza bezinteresowna działalność na rzecz Polskości w o wiele trudniejszych warunkach jest inspiracją i motywacją do naszej bardziej prężnej i odważnej działalności” - mówił.

„Życzę naszych prawdziwych, polskich, tradycyjnych, rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia. Żeby ta tradycja, mimo tego, że świat się zmienia, nie zniknęła, gdyż jest niespotykana na świecie, jest wspaniała i powinna być wpisana na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO. Życzę mocnego zdrowia Wam i Waszym rodzinom, by utraty bliskich ominęły nas w 2025 roku. Życzę też miłości w rodzinach, szczęścia, radości na co dzień, a także spokoju i pokoju zarówno w Waszych sercach, jak i na całym świecie. Szczęść Boże wszystkim i Do siego roku!”

Wartość takich spotkań jest nie do przecenienia

Chargé d'affaires RP Andrzej Dudziński odczytał list od Marszałka Sejmu RP Szymona Hołowni, natomiast konsul generalny RP Dariusz Wiśniewski odczytał list od premiera Polski Donalda Tuska. Pozostałe trzy listy wysto-

rowane na tę uroczystość tj. list od wicemarszałka Sejmu RP Piotra Zgorzelskiego, ministra Andrzeja Dery z Kancelarii Prezydenta RP oraz list od wiceminister spraw zagranicznych RP Henryki Mościckiej-Dendys dyplomaci złożyli na ręce prezesa ZPL Waldemara Tomaszewskiego.

„Wieczór wigilijny, to także okazja do wspomnień o naszych przodkach, a dla Polaków mieszkających za granicą o ojczyźnie przodków. Przechowywanie w pa-

mięci tej i innych tradycji składających się na naszą historię i kulturę, kultywowanie ich i przekazywanie młodym pokoleniom jest decydujące dla zachowania trwałej więzi z Macierzą i jej dziedzictwem, dlatego wartość takich spotkań, jak to w Domu Kultury Polskiej w Wilnie jest nie do przecenienia. Przy tej okazji pozwałam sobie zauważyć, że polskie władze, w tym także, a może szczególnie, obydwie izby polskiego parlamentu są zainteresowane wszelkimi inicjatywami na rzecz Polaków za granicą i chętnie je wspierają. Chcę przy tym podkreślić, że w centrum naszego zainteresowania znajduje się edukacja i kształtowanie postaw młodego pokolenia, które niebawem przejmie pałeczkę i zdecyduje o tym, jak będzie wyglądało nasze jutro. Wszyscy przecież chcemy byśmy zawsze mogli być dumni z naszej historii i tożsamości” - napisał Szymon Hołownia.

Wasza działalność przyczynia się do umacniania polskości

„Wasza działalność, tak ważna dla wszystkich Polaków na Litwie, Wasze niezmiennie zaangażowanie, poświęcony czas i energia przyczyniają się do umacniania polskości stanowiącej podstawę do budowania tożsamości kolejnych pokoleń. Przed Wami

kolejne wyzwania w zmieniającej się rzeczywistości politycznej. Korzystając z okazji chciałbym zapewnić Rodaków mieszkających na Litwie o naszej pamięci i życzliwości oraz o stałej opiece ze strony Rzeczypospolitej Polskiej. Polska niezmiennie dąży do poprawy sytuacji Polaków na Litwie, pragnąc rozwią-

zywać istniejące problemy w duchu polsko-litewskiego traktatu z kwietnia 1994 roku. Podczas spotkań z przedstawicielami litewskich władz będę przypominał o konieczności realizacji Waszych postulatów” - czytamy w liście od premiera RP Donalda Tuska.

Życzenia od polskich dyplomatów

Konsul Dariusz Wiśniewski

przekazał także życzenia od polskich dyplomatów, którzy pracowali w Wilnie, m.in. od ambasadora Janusza Skolimowskiego, ambasadora Jarosława Czubińskiego, ambasadorki Urszuli Doroszewskiej oraz ambasadora Konstantego Radziwiłła, który w sierpniu tego roku został odwołany do Warszawy i którego życze-

nia spotkały się ze szczególnym aplauzem. Przeciwno odwołaniu protestowali Polacy na Litwie, darzący ambasadora wielkim zaufaniem oraz ceniący Go za zrozumienie oraz wsparcie. Waldemar Tomaszewski, który rozmawiał niedawno w Polsce z Konstantym Radziwiłłem, przekazał od Niego pozdrowienia dla Rodaków i zapewnienia, że aktywnie działa i dalej będzie działać na rzecz polskiej społeczności na Litwie.

Wspólne kołędowanie

Nie mogło być spotkania opłatkowego bez wspólnego kołędowania. Dla zebranych najpiękniejsze kolędy i pastoralki zaśpiewali znakomici soliści: Maciej Nerkowski, Mateusz Stachura oraz Rafał Suwiński, którym towarzyszył „The Consolan Band”.

Po przemówieniach i koncercie nastąpiło wzruszające łamanie się opłatkiem. Przygotowane opłatki pobłogosławili obecni na uroczystości księża: ks. o. Józef Makarczyk oraz ks. Jarosław Spirydowicz.

Fot. Wiktor Jusiel i Jerzy Karpowicz

„Ocalić od zapomnienia – ród Jeleńskich w Gliniszczach”

(Dokończenie ze str. 1) mierz Jeleński. Jeleńscy dbali o majątek, rozwijali rolnictwo, a także gromadzili cenną bibliotekę i archiwum. Ostatnim właścicielem dworu był Kazimierz Jeleński, który tragicznie zginął w obozie koncentracyjnym w Auschwitz w 1943 roku, jednakże ich dziedzictwo pozostało ważną częścią historii Wileńszczyzny do dzisiaj.

Podczas prezentacji projektu Józef Szostakowski, historyk literatury, dziennikarz i doktor nauk humanistycznych, opowiedział o historii rodu Jeleńskich oraz ich życiu na Wileńszczyźnie, w Gliniszczach. Prezentacja projektu była połączona z wernisażem wystawy, złożonej z dokumentów i artefak-

tów o rodzinie. W dalszej części uczestnicy zwiedzili dworek i bibliotekę, a następnie zostały wręczone podziękowania i upominki partnerom projektu. Wydarzenie

zakończyło się poczęstunkiem, sprzyjającym dalszym dyskusjom i integracji gości.

13 grudnia w ramach projektu zorganizowano wycieczkę dla mło-

dzieży z Wileńszczyzny do miejsc związanych z rodem Jeleńskich, w której udział wzięło około 50 osób. Uczestnicy odwiedzili kaplicę rodziny Jeleńskich na cmentarzu na Starej Rossie w Wilnie oraz parafialny kościół pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Podbrzeziu, gdzie znajduje się tablica upamiętniająca Józefa Jeleńskiego. Zwiedzono również miejsce pochówku Polaków zamordowanych w 1944 roku w Gliniszczach, a także dworek w Gliniszczach, gdzie młodzież miała okazję obejrzeć wystawę poświęconą historii rodu Jeleńskich. Na zakończenie wycieczki na uczestników czekał poczęstunek.

Projekt „Ocalić od zapomnienia – ród Jeleńskich w Gliniszczach”

miał na celu nie tylko przypomnienie o szlacheckim rodzie, ale także zachowanie dla przyszłych pokoleń wartości kulturalnych, mających znaczący wpływ dla społeczności lokalnej. Wydarzenia związane z projektem umożliwiły wszystkim uczestnikom lepsze zrozumienie roli Jeleńskich oraz ich niezatartego śladu w historii Wileńszczyzny.

Dziękujemy partnerom projektu: Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Adama Mickiewicza w Wilnie, Litewskiej Bibliotece Akademii Nauk, Centrum Kultury w Niemenczynie Oddziałowi w Gliniszczach.

Projekt dofinansowano przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego ze środków Ministra Edukacji Narodowej RP.

W stolicy

Jak chronić drzewa podczas budowy

Nadal dochodzi do przypadków, gdy po upływie kilku lat od rekonstrukcji czy budowy ulic lub budynków drzewa, które kiedyś rosły w ich pobliżu, zaczynają usychać. Może więc wyglądać, że w takich sytuacjach trzeba wybierać między drzewem a odnowionym chodnikiem, terenem zielonym a uporządkowanym podwórkiem.

O tym, jak połączyć te dwie kwestie i chronić drzewa na placach budowy mówiono podczas zorganizowanego przez Samorząd m. Wilna zdalnego seminarium „Budownictwo przyjazne środowisku: ochrona drzew w praktyce”.

W seminarium wzięło udział około 150 specjalistów: wykonawców, projektantów, deweloperów z różnych sektorów. Podczas seminarium certyfikowany arborysta Renaldas Žilinskas zwrócił uwagę, że po zakończeniu budowy drzewa usychają z powodu uszkodzenia korzeni. „Drzewo to nie marchewka. Jego korzenie są szeroko rozprzestrzenione na głębokości 2-3 metrów, a korzenie odżywcze – na głębokości 10-15 cm. Jeżeli drzewo ma 15 metrów wysokości, korzenie mogą być rozmieszczone w promieniu ponad 15 metrów” – podkreślił Žilinskas. Zaznaczył, że budowniczowie nie widząc korzeni jeżdżą po nich ciężkim sprzętem, magazynują na nich różnego rodzaju materiały budowlane,

korzenie bywają obcinane, uszkodzone przez koparki podczas robót ziemnych. Nowe technologie, które zagęszczają glebę, by nawet najmniejszy korzeń nie mógł się przez nią przebić, jeszcze bardziej pogarszają sytuację. Arborysta podsumował, że oprócz codziennej pielęgnacji konieczna jest też zmiana niektórych przepisów prawa budowlanego i zobowiązanie budowlanców do ochrony drzew.

Na placach budowy

Pielęgnacja plantacji prowadzona jest również na placach budowy. „Dovilė Ivanauskienė, architektka krajobrazu i doradczyni Wileńskich Parków Miejskich, podkreśliła, że najpierw rozmawiają z wykonawcami i wyjaśniają, w jaki sposób drzewa powinny być chronione podczas budowy.

W miejscu budowy prowadzi-

ny jest również nadzór dendrologiczny drzew. Doradczyni instytucji „Vilniaus miesto parkai”, architektka krajobrazu Dovilė Ivanauskienė podkreśliła, że w pierwszej kolejności rozmawia z wykonawcami, wyjaśnia, jak należy chronić drzewa podczas budowy. „Jeżeli naszych uwag nie słyszą, sporządzamy wówczas raporty o usterkach i przekazujemy je do odpowiedzialnych instytucji” – mówi Ivanauskienė. Jej zdaniem, ważne jest, by podczas realizacji projektu wszyscy pracujący specjaliści byli odpowiednio wyszkoleni i zaangażowani w proces, zwłaszcza pracownicy, którzy bezpośrednio wykonują prace – kopią, demontują płytki chodnikowe, obsługują maszyny.

Samorząd m. Wilna sporządził również jednostronicowy przewodnik o tym, jak należy chronić drzewa na placu budowy.

O środkach w strefach uspokojonego ruchu będą decydowali mieszkańcy

Do 2027 r. w stolicy wprowadzane będą strefy uspokojonego ruchu – ulice w dzielnicach mieszkalnych, w których priorytetem będzie bezpieczniejszy i wygodniejszy ruch dla wszystkich użytkowników dróg. W strefach tych infrastruktura uliczna zostanie przeprojektowana za pomocą szeregu zintegrowanych środków z uwzględnieniem propozycji i potrzeb mieszkańców.

Strefy uspokojonego ruchu obejmują otoczone budynkami

mieszkalnymi ulice, na których tworzona jest wygodna przestrzeń dla wszystkich użytkowników dróg – pieszych, rowerzystów i kierowców. Pomagają one zapewnić większe bezpieczeństwo i promują zrównoważoną mobilność.

Ograniczenia prędkości i rozwiązania infrastrukturalne w tych strefach omawiane będą z mieszkańcami. Zorganizowane zostaną również warsztaty dotyczące stref uspokojonego ruchu, podczas których mieszkańcy będą mogli zgłaszać pomysły i omawiać środki

najodpowiedniejsze dla ich ulicy.

Wszyscy chętni zapraszani są do tworzenia stref uspokojonego ruchu w swojej dzielnicy.

Niżej podajemy daty warsztatów:

Karolinki – 6 stycznia
 Poszyłajcie – 8 stycznia
 Jeruzolimka – 9 stycznia
 Nowa Wilejka – 13 stycznia
 Antokol – 15 stycznia
 Zameczek – 16 stycznia
 ul. M. K. Čiurlionio – 21 stycznia
 Północne Śnipiszki – 22 stycznia

ul. Kazliškių – 22 stycznia
 Nowy Świat – 23 stycznia
 Zwierzyniec – 27 stycznia
 ul. Kražių – 27 stycznia
 Pojedyncze ulice uspokojonego ruchu (ul. S. Stanevičiaus, ul. Žirmūnų, ul. Viršuliškių, ul. Didlaukio) – 28 stycznia.

Szczegóły dotyczące miejsca i godziny rozpoczęcia warsztatów podane są na stronie <https://vilnius.lt/lt/2024/12/13/del-ramaus-eismo-zonu-priemoniu-spres-gy-ventojai/>.

§ Zapytaj, nie zblądzisz!

Porady prawne

● Po jakim czasie od rozpoczęcia pracy w firmie pracownik może wnioskować o urlop?

Nowo zatrudnieni pracownicy skarżą się, że pracodawcy odmawiają im zwolnień na opiekę nad dziećmi, gdy te chorują czy też udzielenia urlopu. Eksperti ds. prawa pracy radzą, by w sprawie urlopu negocjować polubownie, natomiast zwolnienia lekarskie powinni wystawiać lekarze a nie pracodawcy. Podają również, kto ma prawo do urlopu nawet bez przepracowania wymaganego czasu.

St. prawnik biura adwokackiego „Glimsted” adwokat Artūras Tukleris podkreśla, że zgodnie z Kodeksem Pracy urlop wypoczynkowy za pierwszy rok pracy jest zwykle przyznawany po przepracowaniu co najmniej połowy liczby dni roboczych w omawianym roku pracy.

Prawo przewiduje również pewne przypadki, w których pracodawca jest zobowiązany do uwzględnienia wniosku pracownika o coroczny urlop. „Dotyczy to, na przykład, pracownic w ciąży przed lub po urlopie macierzyńskim; pracowników w trakcie urlopu macierzyńskiego matki ich dziecka, przed lub po urlopie tacierzyńskim; pracowników opiekujących się chorymi członkami rodziny oraz niepełnosprawnymi. Dotyczy to również osób cierpiących na choroby przewlekłe, których zaostrenie zależy od warunków atmosferycznych, na zalecenie placówki opieki zdrowotnej oraz osób, których wnioski opiera się na wniosku placówki opieki zdrowotnej dotyczącym ich stanu zdrowia, a także w innych ustawowo przewidzianych przypadkach” – powiedział Tukleris.

Zaznaczył również, że w niektórych przypadkach pracodawca powinien uwzględnić wniosek pracownika o udzielenie urlopu bezpłatnego, trwającego co najmniej tak długo, jak wnioskuje pracownik.

„Dotyczy to sytuacji, gdy o urlop wnioskuje pracownik wychowujący dziecko poniżej 14. roku życia, pracownik niepełnosprawny, jak również pracownik wychowujący niepełnosprawne dziecko poniżej 18. roku życia lub pracownik opiekujący się osobą niepełnosprawną, u której zdiagnozowano potrzebę stałej opieki pielęgniarstwa. Jak też – pracownik opiekujący się chorym członkiem rodziny lub osobą mieszkającą z pracownikiem bądź pracownik, który przedstawił wniosek z placówki opieki zdrowotnej medycznej o stanie swojego zdrowia” – skomentował Tukleris.

Kreatywna edukacja informatyczna

Według danych Światowego Forum Ekonomicznego, 65 proc. uczniów klas początkowych będzie pracować w zawodach technologicznych, które na razie jeszcze nie istnieją. By zapewnić uczniom już od klas początkowych możliwość kreatywnej aktualnej edukacji informatycznej, nauczyciele powinni otrzymać odpowiednie narzędzia.

W Wilnie proces ten nabiera tempa: z programu nauczania informatyki nowej generacji „Vedliai” korzysta już 75 proc. stołecznych szkół w klasach 1-8, natomiast uczniowie klas początkowych chcieli mieć takich lekcji jeszcze więcej. Opracowany na Litwie program nauczania informatyki dla klas 1-10 „Vedliai” zorientowany jest na praktyczną naukę, zapewnia nauczycielom długoterminowe plany lekcji oparte na Ogólnym Programie Nauczania, interaktywne ćwiczenia i aktualizowane na bieżąco przez ekspertów materiały. Dzięki programowi nauczyciele otrzymują wszystkie potrzebne materiały – od ćwiczeń po metodykę i możliwości rozwijania tematu. Ułatwia to pracę i pozwala dostosować lekcje do potrzeb klasy. Uczniowie sami wybierają, co i jak chcą programować, z jakiej platformy korzystać i jakie zadanie wykonać.

Monika Katkutė-Gelžinė – założycielka startupu „Vedliai”, w którym powstał jedyny na Litwie system edukacji informatycznej dla uczniów klas 1-10 – twierdzi, że celem programu jest zapewnienie każdemu uczniowi na Litwie, niezależnie od tego, w jakim regionie działa jego szkoła, dostępu do jakościowej i aktualnej edukacji informatycznej.

„Edukacja informatyczna nowej generacji wykracza poza tradycyjną informatykę i zapewnia możliwość nauczania w taki sposób, by dzieci nie tylko rozumiały i korzystały z technologii, ale również potrafiły tworzyć technologie, rozwiązywać współczesne i przyszłe wyzwania” – podkreśla.

Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 19 grudnia	Piątek 20 grudnia	Sobota 21 grudnia	Niedziela 22 grudnia	Poniedziałek 23 grudnia	Wtorek 24 grudnia	Środa 25 grudnia
9°C	8°C	2°C	2°C	2°C	4°C	5°C
5°C	2°C	0°C	1°C	1°C	1°C	2°C
Księżyc:		XII 08 1 KWADRA	XII 15 PEŁNIA	XII 23 OSTATNIA KWADRA	XII 31 NÓW	

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 19 grudnia

Słońce: wsch. – 8.38, zach. – 15.53
Długość dnia – 7 godz. 15 min.
Abrahama, Beniamina, Dariusza, Eleonory, Grzegorza, Urbana

Piątek, 20 grudnia

Międzynarodowy Dzień Solidarności
Słońce: wsch. – 8.39, zach. – 15.53
Długość dnia – 7 godz. 14 min.
Bogumiły, Dominika, Juliana, Juliusza, Teofila, Wincentego

Sobota, 21 grudnia

Słońce: wsch. – 8.40, zach. – 15.54
Długość dnia – 7 godz. 14 min.
Anastazego, Piotra, Tomasza, Tomisława

Niedziela, 22 grudnia

Słońce: wsch. – 8.40, zach. – 15.54
Długość dnia – 7 godz. 14 min.

Beaty, Drogomira, Franciszki, Gryzeldy, Honoraty, Judyty, Ksawera, Zenona

Poniedziałek, 23 grudnia

Słońce: wsch. – 8.40, zach. – 15.55
Długość dnia – 7 godz. 14 min.

Anatola, Iwony, Małgorzaty, Sławomira, Wiktora

Wtorek, 24 grudnia

Wigilia Bożego Narodzenia
Słońce: wsch. – 8.41, zach. – 15.55
Długość dnia – 7 godz. 14 min.

Adama, Adeli, Ewy, Irminy

Środa, 25 grudnia

Boże Narodzenie
Słońce: wsch. – 8.41, zach. – 15.56
Długość dnia – 7 godz. 15 min.

Anastazji, Anety, Eugenii, Eugeniusza, Oliwii, Piotra

19 GRUDNIA

1843 – ukazała się *Opowieść wigilijna* Charlesa Dickensa.

1863 – urodził się Pranas Mašiotas, znany litewski pedagog, autor książek dla dzieci (zm. 1940).

1963 – premiera filmu *Różowa Pantera* (reż. Blake Edwards); pierwszy z serii 10 filmów.

1998 – w Solecznikach został odsłonięty pomnik Adama Mickiewicza (rzeźb. B. Wyśniauskas).

20 GRUDNIA

1923 – urodził się Wiesław Chrzanowski, prawnik, polityk, marszałek Sejmu I kadencji, współautor statutu NSZZ „Solidarność”, w 1989 prezes Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego (zm. 2012).

21 GRUDNIA

1773 – urodził się Robert Brown, brytyjski botanik (ruch Browna), odkrywca jądra komórkowego (zm. 1858).

1973 – urodził się Tomasz Sikora, najlepszy w historii polski biathlonista, wicemistrz olimpijski (2006), mistrz świata i Europy.

1998 – Sejm Litwy zniósł karę śmierci, najwyższy wymiar kary – dożywotnie więzienie.

22 GRUDNIA

1923 – zmarł Georg Johann von Luger, austriacki konstruktor broni, twórca pistoletu Parabellum (ur. 1849).

23 GRUDNIA

1773 – zmarł ks. Jan Korzak, wykładowca logiki fizyki,

matematyki i teologii Akademii Wileńskiej, autor książek na tematy moralne, w l. 1755-1759 rektor kolegium jezuickiego w Żodziszkach (ur. 1704).

1943 – Armia Czerwona przelamała defensywę niemiecko-rumuńską i zdobyła zachodni brzeg Dniepru (Bitwa o Dniepr, początek 24 VIII). Następnego dnia rozpoczęła ofensywna zimowa – operacja dniewrowsko-karpacka.

1998 – zmarł w Nowym Jorku Anatolij Rybakow (właśc. Aronow), radziecki, rosyjski pisarz pochodzenia żydowskiego (*Kordzik, Dzieci Arbatu*) (ur. 1911).

24 GRUDNIA

1223 – św. Franciszek z Asyżu zorganizował w Grecjo pierwszą na świecie szopkę bożonarodzeniową (żywą).

1943 – zmarł Marian Stefan Kulesza (Marijonas Kuleša), wileński malarz (portret Piłsudskiego, *Martwa natura z palmami*) (ur. 1879); w mieście od 1920. Pochowany na cmentarzu na Rossie.

25 GRUDNIA

1823 – we Lwowie zostało założone Muzeum Książąt Lubomirskich; po wojnie przeniesione do Wrocławia.

1943 – w nocy na 26 XII grupa 64 więźniów zdołała uciec z Fortu IX w Kownie.

WL P.

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Rekordowa liczba odwiedzających podczas „Darmowego Listopada w Rezydencjach Królewskich”

Prawie 380 tys. gości, w tym ponad 12 tys. uczestników warsztatów, zajęć edukacyjnych i lekcji muzealnych wzięło udział w 13. edycji akcji „Darmowy Listopad w Rezydencjach Królewskich”, która w tym roku odbyła się pod hasłem „Królewskie widowisko”. Zaangażowały się w nią 4 ikoniczne rezydencje królewskie – Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Łazienki Królewskie, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie oraz Zamek Królewski w Warszawie. Rekordowy wynik odnotował Zamek Królewski na Wawelu, który swoją ofertą zainteresował prawie 218 tys. odwiedzających, podwajając frekwencję z ubiegłego roku.

Finansowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego akcja była skierowana do grup szkolnych, dzieci i młodzieży, a także całych rodzin i gości indywidualnych, w tym seniorów. Wszyscy mogli skorzystać z bezpłatnej oferty, uczestnicząc w zwiedzaniu wystaw stałych i czasowych, a także zaplanowanych specjalnie na listopad warsztatów, spacerach tematycznych, zajęciach edukacyjnych i lekcjach muzealnych.

O akcji

Dzięki organizowanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP akcji „Darmowy Listopad” rezydencje królewskie przez cały miesiąc udostępniają znaczącą część swojej oferty nieodpłatnie, zwiększając dostęp do kultury.

Tegoroczna 13. edycja akcji odbywała się pod hasłem „Królewskie widowisko”. Program proponowany przez cztery ikoniczne rezydencje – Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Łazienki Królewskie, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie oraz Zamek Królewski w Warszawie – uczestniczące w akcji od samego początku, miał niezwykle włączający i międzypokoleniowy charakter. Przygotowane wydarzenia opo-

wiadały o historii danej instytucji i jej zbiorach, ale też zwracały uwagę na jej przyszłość.

W tym roku podczas akcji po raz pierwszy przeprowadziliśmy badania publiczności, aby pozyskać informacje o oczekiwaniach zwiedzających. Posłużą one do sformułowania wniosków, dzięki którym kolejne edycje „Darmowego Listopada” będą jeszcze bardziej odpowiadać na potrzeby publiczności. W ramach badania w każdej z rezydencji zostały zrealizowane badania ankietowe TAPI na próbie 4x150 ankiet, jak również post test oraz wywiady IDI ze zwiedzającymi. Kolejnym etapem będą badania fokusowe z pracownikami rezydencji. Za koordynację badań odpowiada Muzeum Łazienki Królewskie.

ŚMIECH NA ZDROWIE

Mąż poleciał w delegację, lecz samolot miał awarię i wszyscy zginęli. Teraz zastanawia się, jak wrócić do domu od kochanki.

Rowerzysta zderzył się z krową. Na miejscu zjawili się policjanci:

- No, to komu mam wypisać mandacik?
Na to krowa:
- Muuuu!

Rozmawiają dwaj psychiatry:
- Wiesz co, mam rewelacyjnego pacjenta. Cierpi na rozdwojenie jaźni.

- A co w tym rewelacyjnego?
- Obydwaj mi płacą.

Rozmawia dwóch pijaków:
- Ciekawe dlaczego dali mi ksywkę Dżin? Pewnie dlatego, że wszystko mogę?

- Nie, stary. Po prostu gdy tylko ktoś odkręca butelkę, ty od razu się pojawiaasz.

Ojciec z synem siedzą przed telewizorem, matka z córką w kuchni. Nagle słychać, że w kuch-

ni coś się stłukło.

- Matka coś zbiła - mówi ojciec.

- Skąd wiesz?

- Bo nikt na nikogo nie krzyczy.

Wiem jak skończę. Moje dziecko odepnie mnie od maszyny podtrzymującej życie, żeby naładować sobie telefon.

Wraca facet z delegacji. Otwiera szafę, a tam goły gościu.

- Kuźwa, kolego, ile razy mam powtarzać? Nie ma jej tu, rozwiodłem się!

Rodzice usypiają rozkapryszone małe dziecko.

- A może mu coś zaśpiewam - proponuje żona.

- Nie kochanie, spróbujmy po dobroci.

Autobus z wycieczką zbliża się do granicy.

- Piwo! Siku! - po raz któryś z rzędu rozweseleni pasażerowie zmuszają kierowcę do zatrzymania. Po dłuższej chwili, gdy już z

powrotem zajęli miejsca w auto-

karze, kierowca pyta głośno:

- Czy kogoś wam nie brakuje? Cisza. Po przekroczeniu granicy do kierowcy podchodzi mężczyzna i lekko belkocząc mówi:

- Nie ma mojej żony...

- No przecież - wścieka się kierowca - przed odjazdem pytałem czy kogoś wam nie brakuje!

Na to facet:

- Mi jej nie brakuje, tylko mówię, że jej nie ma...

Po kilkumiesięcznej namiętnej znajomości dziewczyna pyta swojego wybranka:

- Znamy się już tak długo. Czy nie powinieneś przedstawić mnie swojej rodzinie?

- Jak sobie życzysz. Ale w tym tygodniu to jest niemożliwe. Żona z dziećmi wyjechała do teściów.

